

Justitiedepartementet

Polisenheten

Rådets möte (rättsliga och inrikes frågor) den 2-3 december

Dagordningspunkt 15-17

Rubrik: Rådets beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar för ett avtal mellan Europeiska unionen och Australien/ Kanada/USA för överföring och användning av passageraruppgifter (Passenger Name Record – PNR) för att förebygga och bekämpa terrorism och andra allvarliga former av allvarlig gränsöverskridande brottslighet

Dokument: 16079/10 RESTREINT UE (bifogas)
16085/10 RESTREINT UE (bifogas)
16086/10 RESTREINT UE (bifogas)

Tidigare dokument: FaktaPM 2010/2011:18

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Skriftligt samråd avslutat 2010-10-06 varvid lämnades stöd i nämnden för regeringens redovisade upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Tidigare behandlad vid saksamråd med JuU: 2010-10-19

Bakgrund (inkl. syftet med behandlingen i rådet)

Terroristattacker i USA 2001, Madrid 2004 och London 2005 har lett till nya initiativ för att förbättra säkerheten. Senare händelser så som försöken till attentat på Times Square i New York 2010, på ett flygplan juldagen 2009 och genom bomber i paket ombord två flygplan i oktober 2010 visar att hotet från terrorismen inte har upphört. Dessutom har den internationella organiserade brottsligheten ökat, särskilt narkotika- och människohandeln. Därför har brottsbekämpande myndigheter i flera olika länder, inklusive Australien, Kanada och USA, börjat samla in och analysera flygpassageraruppgifter, s.k. PNR-uppgifter, för att kunna bekämpa terrorism och grov gränsöverskridande brottslighet.

EU har tidigare slutit avtal om användningen av PNR-uppgifter med USA, Australien och Kanada. Avtalen tillämpas för närvarande provisoriskt och istället för att låta dem vara ikraft tillsvidare föreslås att EU förhandlar fram tre nya bättre avtal.

Kommissionen presenterade i september 2010 en EU-strategi med allmänna principer som ska utgöra grunden för framtida förhandlingar med tredjeländer om överföring av PNR-uppgifter. Härefter har kommissionen presenterat förslag till förhandlingsdirektiv för avtal med Australien, Kanada och USA. Direktiven har behandlats i rådet.

Förslagen till förhandlingsdirektiv ska nu antas av rådet. Först därefter kan EU inleda avtalsförhandlingar med Australien, Kanada och USA. Dessa förhandlingar kommer att ledas av kommissionen. Medlemsstaterna kommer att hållas uppdaterade under förhandlingarnas gång för att kunna reagera på utfallet.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Enligt förslagen till förhandlingsdirektiv ska eventuella avtal grunda sig på artiklarna 82, 87, 216 och 218 i fördraget om den Europeiska unionens funktionssätt. Det innebär att det ordinarie lagstiftningsförfarandet tillämpas för att åstadkomma straffrättsligt samarbete och polissamarbete. EU har ännu inte utnyttjat sin interna kompetens på området. Före Lissabonfördragets ikraftträdande ingicks avtal i sådana fall enligt huvudregeln som s.k. blandade avtal med både EU och medlemsstaterna som parter på den ena sidan. Art. 216 EUF-fördraget ger dock EU ensamt möjlighet att ingå avtal om det är nödvändigt för att inom ramen för unionens politik förverkliga något av de mål som avses i fördragen. Enligt regeringens bedömning ger artikeln EU möjlighet att ingå det aktuella avtalet utan att medlemsstaterna samtidigt är parter. Avtal som ingås av unionen blir bindande för dess institutioner och medlemsstaterna. Det innebär alltså att EU genom avtalet kan binda medlemsstaterna utan att någon intern EU-reglering på området finns.

Beslut fattas i rådet med kvalificerad majoritet. När väl avtal har förhandlats fram som ska ingås av EU krävs samtycke även från Europaparlamentet.

Svensk ståndpunkt

Förhandlingsdirektiven har den nödvändiga fokuseringen på skyddet för den personliga integriteten som Sverige menar krävs.

Direktiven speglar i huvudsak kommissionens strategi, som tidigare redogjorts för (se ”Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden”). Kommissionens strategi ger en bra ram för hur arbetet bör bedrivas framöver och principerna däri utgör en god grund för hur EU ska kunna

garantera ett fullgott integritetsskydd. Dessutom har direktiven stärkts under behandlingen i rådet särskilt vad gäller dataskydd. I enlighet med Sveriges synpunkt innehåller förslaget även en tydligare skrivning om att det ska ske en omprövning av avtalen efter 7 år.

För att kunna bekämpa terrorism och annan grov gränsöverskridande brottslighet behövs samarbete om behandlingen av flygpassageraruppgifter. Förhandlingsdirektiven kommer att bidra till att de kommande PNR-avtalen ger en bra grund för detta samarbete. Sverige kan därför godkänna förhandlingsdirektiven i enlighet med ordförandeskapets förslag.

Sverige kommer under förhandlingarnas gång att bevaka att de kommande avtalen får en sådan utformning att de beaktar både respekten för den personliga integriteten och behovet av att bekämpa allvarlig brottslighet som hotar människors liv och hälsa och därmed grundläggande rättigheter och friheter.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet har i en resolution som antogs den 11 november 2010 välkomnat kommissionens strategi och även de tre förhandlingsdirektiven. I sin resolution lyfter parlamentet fram ett antal frågor av intresse bl.a. vikten av att de blir informerade om sådant som rör proportionalitetsaspekter och dataskydd.

Förslaget

De tre förhandlingsdirektiven är identiska. Förhandlingsdirektiven innehåller 14 paragrafer som anger vad avtalen ska omfatta och på vilket sätt det ska ske.

I huvudsak följer förhandlingsdirektiven de regleringar som framgår av kommissionens strategi för flygtrafikföretags översändande av PNR-uppgifter till länder utanför EU. Härutöver har ytterligare skrivningar förts in under behandlingen i rådet som syftar till att förstärka skyddet för den personliga integriteten.

Exempelvis ska behandling av PNR-uppgifter begränsas till grov gränsöverskridande brottslighet, inklusive terroristbrott, där definitionerna av brotten baseras på inriktningen i relevant EU-rätt. Vidare ska avtalen säkerställa att rätten till privatliv och skydd av personuppgifter garanteras i enlighet med artikel 7 och 8 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. PNR-uppgifterna ska endast sparas så länge som nödvändigt och med höga restriktioner för åtkomst.

Enligt nu liggande förslag ska avtalen gälla i sju år varefter respektive avtal förlängs om ingen part säger upp avtalet. Rådet ska senast efter sex

år bedöma om avtalet ska sägas upp eller inte, på basis av den utvärdering av avtalet som ska göras.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Genom lagen (2006:444) om passagerarregister infördes en möjlighet att med hjälp av automatiserad behandling föra ett passagerarregister i syfte att förbättra gränskontrollerna och bekämpa den olagliga invandringen samt terrorismen. De brottsbekämpande myndigheterna hanterar redan idag information från flygtrafikföretag också för andra brottsbekämpande ändamål än terroristbrott och olaglig invandring. Polisen samarbetar med flygbolagen i brottsutredningar. Tullverket har sedan 1996 rätt att få tillgång till uppgifter från transportföretag, vilken regleras i tullagen (2000:1281) och i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europiska Unionen.

Preliminärt bedöms att eventuella avtal inte kommer att innebära omfattande effekter på gällande svenska regler. Det är dock svårt att idag i närmare detalj avgöra vilka effekter framtida avtal kan medföra.

Ekonomiska konsekvenser

De slutliga budgetära konsekvenserna av avtalen som kommer föreslås i anledning av förhandlingsdirektiven kan inte avgöras med någon säkerhet i detta skede, men bedöms kunna finansieras inom befintliga ramar på såväl nationell som EU-nivå.

Övrigt

-